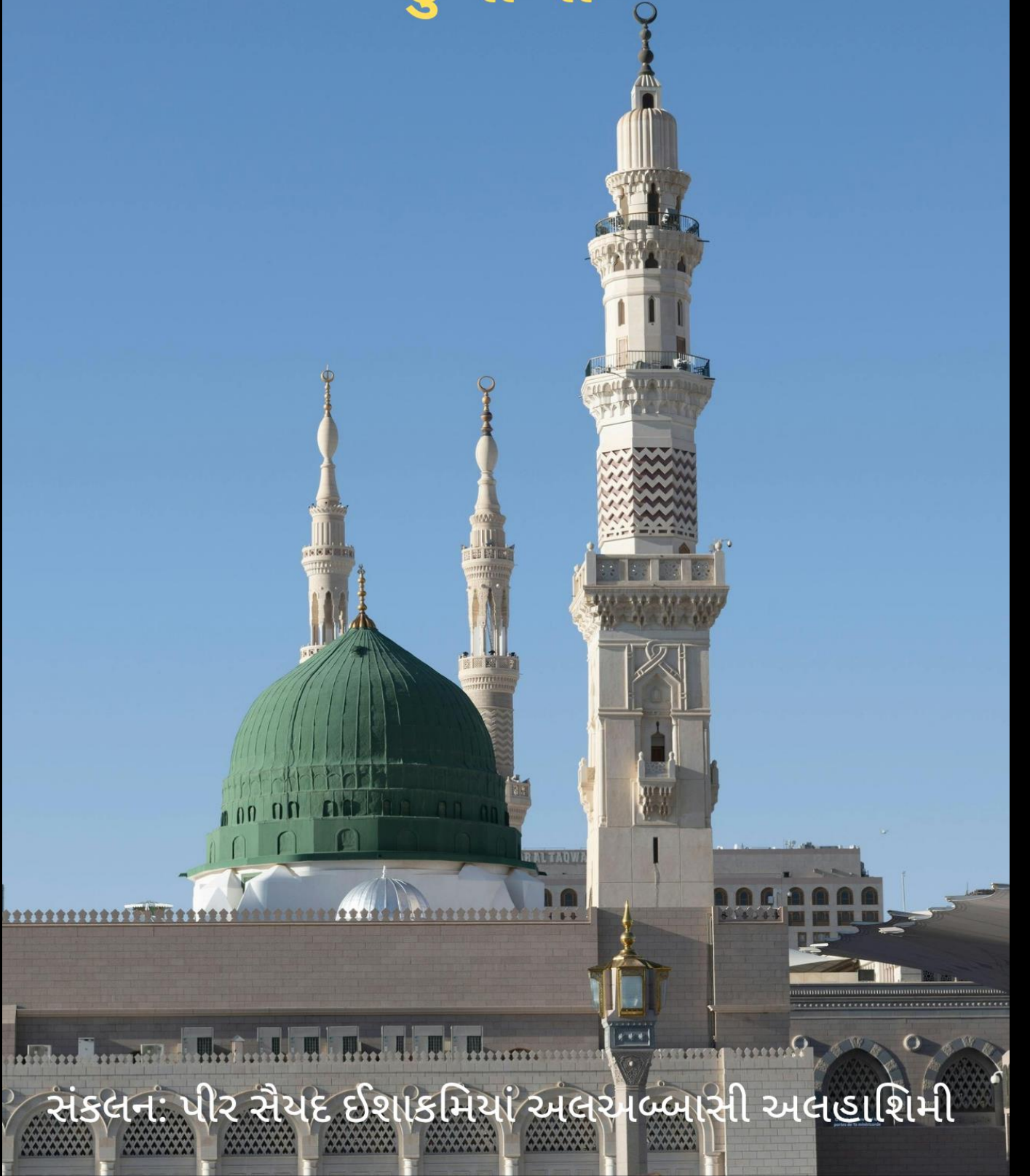

પવિત્ર હજ અને ઉમરાહની દુઆઓનું સંકલન

હજ અને ઉમરાહની મસ્નૂન અને મનસૂબ દુઆઓ

સંકલન: પીર સૈયદ ઈશાકમિયાં અલઅબ્બાસી અલહાશિમી

હજ અને ઉમરાહની મસનૂન અને મનસૂબ દુઆઓ

પ્રસ્તાવના

બિસ્મિલ્લાહિર રહેમાનિર રહીમ

અલ્લાહ તબારક વ તઆલાનો લાખ-લાખ શુક્ર છે કે જેણે આપણને હજ અને ઉમરાહ જેવી મહાન ઈબાદત માટે પસંદ કર્યા. આ કિતાબ તે તમામ હાજીઓ અને શ્રદ્ધાળુઓ માટે તૈયાર કરવામાં આવી છે જેઓ અલ્લાહના ઘરની મુલાકાતે જઈ રહ્યા છે. આ કિતાબની વિશેષતા એ છે કે તેમાં સફરની શરૂઆતથી લઈને મદીના મુનવ્વરાની હાજરી સુધીની તમામ મસનૂન અને મનસૂબ દુઆઓને સરળ ગુજરાતી ઉચ્ચાર અને ભાવાર્થ સાથે સમજાવવામાં આવી છે. અમારો હેતુ એ જ છે કે ભાષાના અવરોધ વગર દરેક હાજી પોતાની

ઈબાદત પૂરી એકાગ્રતા અને સમજણ સાથે કરી શકે.

આ કિતાબમાં સમાવિષ્ટ દુઆઓને બે શ્રેણીમાં વહેંચવામાં આવી છે:

૧. મસનૂન દુઆઓ: જે પયગંબર મોહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) ની હદીસો દ્વારા પ્રમાણિત છે.

૨. મનસૂબ દુઆઓ: જે તે ચોક્કસ સ્થાનો (જેમ કે તવાફના ચક્કર) માટે આલિમો અને બુઝુર્ગો દ્વારા નક્કી કરવામાં આવી છે. જો કોઈ હાજીને આ દુઆઓ અરબીમાં યાદ ન રહે, તો તે પોતાની માતૃભાષામાં પણ દુઆ માંગી શકે છે અથવા તસ્બીહ પઢી શકે છે, કારણ કે અલ્લાહ બંદાના હૃદયના ભાવને જુએ છે.

અલ્લાહ આપણી આ નાનકડી કોશિશને કબૂલ ફરમાવે અને તમામ હાજીઓની સફરને સરળ અને મકબૂલ બનાવે. આમીન.

હું આ કિતાબ મારા વાલિદ, હઝરત ખ્વાજા પીર સૈયદ એહમદ મિયાં અલ અબ્બાસી અલ હાશિમી નકશબંદી-મુજદ્દી (અલયહિ રહમા) તથા મારી આદરણીય વાલિદા અમ્મા (અલયહિ રહમા) માને ઇસાલે સવાબ રૂપે સમર્પિત કરું છું.

સંકલન: પીર સૈયદ ઈશાકમિયાં અલઅબ્બાસી અલહાશિમી ખાનકાહ-એ-આલિયા નકશબંદીયા-ચિશ્તિયા-સાબિરીયા-અશરફીયા, 103, તયબાહ ટાઉનશિપ, ભુજ કચ્છ 8320652971

આ કિતાબને કોઈ પણ મુસ્લિમ ભાઈ-બહેન છપાવીને પોતાના મરહૂમોને ઈસાલે સવાબ કરી શકે છે. આ એક સરળ માધ્યમ છે જેના દ્વારા સવાબ-એ-જારિયા પહોંચાડી શકાય છે.

આ કિતાબની કોઈ કિંમત નથી.

ભવિષ્યમાં અમે કુરઆન-એ-કરીમ ગુજરાતી એપ બનાવવા માંગીએ છીએ. જો કોઈ સખી દાતા આ પ્રોજેક્ટમાં સદકા-એ-જારિયા હેતુથી હદિયો આપવા ઇચ્છે તો સંપર્ક કરી શકે છે (જકાત નહીં). અલ્લાહ સુભાનહૂ વ તઆલા(જે દરેક ખામીથી પવિત્ર છે અને સર્વોચ્ચ મહાન છે)આને તમારા મરહૂમો માટે સદકા-એ-જારિયા બનાવે.

આમીન।

પ્રકરણ ૧: સફરની શરૂઆતની દુઆઓ

જ્યારે અલ્લાહનો બંદો પવિત્ર હજ કે ઉમરાહના ઈરાદા સાથે ઘરથી નીકળે છે, ત્યારે તેની મુસાફરીની સુરક્ષા અને બરકત માટે નીચે મુજબની દુઆઓ પઢવી સુન્નત છે.

૧.૧ ઘરથી નીકળતી વખતની દુઆ

જ્યારે તમે ઉંબરો ઓળંગીને બહાર નીકળો ત્યારે આ દુઆ પઢો:

અરબી:

بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

ઉચ્ચાર: બિસ્મિલ્લાહી તવક્કલ્તુ અલલ્લાહી, વલા હૌલા વલા કુવ્વતા ઈલ્લા બિલ્લાહ.

અર્થ: અલ્લાહના નામ સાથે (હું નીકળું છું), મેં અલ્લાહ પર ભરોસો કર્યો. અલ્લાહની મદદ વગર ન તો પાપથી બચવાની શક્તિ છે, ન તો નેકી કરવાની તાકાત છે.

૧.૨ વાહનમાં બેસતી વખતની દુઆ

જ્યારે તમે ગાડી, બસ કે પ્લેનમાં બેસો ત્યારે આ પવિત્ર દુઆ પઢો: અરબી:

سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

ઉચ્ચાર: સુબ્હાનલ્લઝી સખ્ખરા લના હાઝા વમા કુન્ના લહુ મુક્રિનીન, વ ઈન્ના ઈલા રબ્બિના લમુન્કલિબૂન.

અર્થ: પાક છે તે અલ્લાહ જેણે આ વાહનને અમારા વશમાં કરી દીધું, નહિતર અમે તેને વશ કરવા સમર્થ નહોતા. અને નિ:શંકપણે આપણે સૌએ આપણા રબ (માલિક) તરફ જ પાછા ફરવાનું છે.

૧.૩ મુસાફરી દરમિયાનની ટૂંકી દુઆ

મુસાફરીમાં જ્યારે વાહન ઊંચાણવાળા રસ્તે (કે પ્લેન ટેક-ઓફ કરે ત્યારે) જાય તો "અલ્લાહુ અકબર" અને નીચાણવાળા રસ્તે જાય તો "સુબ્હાન અલ્લાહ" પઢતા રહેવું જોઈએ.

પ્રકરણ-૨, જે હજ અને ઉમરાહના સૌથી પવિત્ર તબક્કા એટલે કે 'એહરામ' અને તેની 'નિયત' વિશે છે.

પ્રકરણ ૨: એહરામ અને મીકાતની દુઆઓ

જ્યારે હાજી મીકાત (એહરામ બાંધવાની સીમા) પર પહોંચે છે, ત્યારે તે દુન્યવી વસ્ત્રોનો ત્યાગ કરી અલ્લાહના રંગમાં રંગાય છે. આ પ્રક્રિયા દરમિયાન નીચે મુજબની દુઆઓ અને નિયતો પઢવી જોઈએ.

૨.૧ એહરામની બે રકાત નફલ નમાઝ પછીની દુઆ

એહરામની ચાદરો ધારણ કર્યા પછી, મકરુહ સમય ન હોય તો, બે રકાત નફલ નમાઝ પઢવી સુન્નત છે. નમાઝ પૂરી કર્યા પછી માથું ઢાંકેલું હોય ત્યારે જ આ દુઆ પઢવી (નિયત કર્યા પછી માથું ખોલી નાખવું):

અરબી:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اُرِيْدُ الْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهَا لِيْ وَتَقَبَّلْهَا مِنِّيْ

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની ઉરીદુલ ઉમરતા ફયસ્સિરહા લી વ તકબ્બલ્હા મિન્ની. (નોંધ: જો હજની નિયત હોય તો 'અલ-ઉમરતા' ને બદલે 'અલ-હજ્જા' બોલવું)

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું ઉમરાહ (અથવા હજ) નો ઈરાદો કરું છું, તો તું તેને મારા માટે સરળ કરી દે અને તેને મારી તરફથી કબૂલ ફરમાવ.

૨.૨ હજ અને ઉમરાહની સંયુક્ત નિયત (હજ-એ-કિરાન માટે)

જો તમે હજ અને ઉમરાહ બંને સાથે કરવા માંગતા હોવ, તો આ મુજબ નિયત કરો:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اُرِيْدُ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ فَيَسِّرْهُمَا لِيْ وَتَقَبَّلْهُمَا مِنِّيْ

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની ઉરીદુલ હજ્જા વલ ઉમરતા ફયસ્સિરહુમા લી વ તકબ્બલહુમા મિન્ની.

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું હજ અને ઉમરાહ બંનેનો ઈરાદો કરું છું, તું આ બંને મારા માટે સરળ કરી દે અને મારી તરફથી કબૂલ ફરમાવ.

૨.૩ તલ્બિયા (હજનું મુદ્રાલેખ)

નિયત કર્યા પછી તરત જ ત્રણ વાર મોટેથી (પુરુષોએ) આ પવિત્ર કલામ પઢવા, જેનાથી એહરામની સ્થિતિ શરૂ થઈ જશે:

અરબી:

لَبَّيْكَ اللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لَا شَرِيْكَ لَكَ لَبَّيْكَ، اِنَّ الْحَمْدَ وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكُ، لَا شَرِيْكَ لَكَ

ઉચ્ચાર: લબ્બૈક અલ્લાહુમ્મા લબ્બૈક, લબ્બૈક લા શરીકા લકા લબ્બૈક, ઈન્નલ હમદા વન્નિઅમતા લકા વલ મુલ્ક, લા શરીકા લક.

અર્થ: હું હાજર છું, હે અલ્લાહ હું હાજર છું! હું હાજર છું, તારો કોઈ શરીક (ભાગીદાર) નથી, હું હાજર છું! નિ:શંકપણે તમામ પ્રશંસા અને તમામ નિયામતો તારા જ માટે છે અને બાદશાહી પણ તારી જ છે, તારો કોઈ શરીક નથી.

૨.૪ એહરામમાં ગયા પછીની દુઆ

જ્યારે તમે એહરામની પાબંદીઓમાં આવી જાઓ, ત્યારે આ ટૂંકી દુઆ પઢતા રહેવું:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ رِضَاكَ وَالْجَنَّةَ وَاَعُوْذُ بِكَ مِنْ غَضَبِكَ وَالنَّارِ

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની અસઅલુકા રિઝાકા વલ જન્નતા વ અઉઝુબિકા મિન ગઝબિકા વન્નાર.

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તારી પ્રસન્નતા અને જન્નત માંગુ છું, અને તારા ગુસ્સા તથા જહન્નમની આગથી તારી પનાહ (રક્ષણ) માંગુ છું.

પ્રકરણ-૩, જે મક્કા મુકર્રમામાં પ્રવેશ અને અલ્લાહના સૌથી પવિત્ર ઘર 'મસ્જિદ-અલ-હરમ' માં દાખલ થવાની આદાબ અને દુઆઓ વિશે છે.

પ્રકરણ ૩: તલ્બિયા અને હરમમાં પ્રવેશ

જ્યારે હાજી મક્કાની સરહદમાં પ્રવેશ કરે છે, ત્યારે તેની તડપ અને ઉત્સાહ વધી જાય છે. આ સમયે સતત 'તલ્બિયા' પઢતા રહેવું જોઈએ અને અત્યંત નમ્રતા સાથે પવિત્ર હરમમાં પ્રવેશ કરવો જોઈએ.

૩.૧ મક્કા શહેરમાં પ્રવેશતી વખતની દુઆ

જ્યારે મક્કા શહેરના મકાનો દેખાવા લાગે ત્યારે આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ اجْعَلْ لِّيْ بِهَا قَرَارًا وَاَرْزُقْنِيْ فِيْهَا حَلَالًا

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્માજ-અલ લી બિહા કરારન વર-ઝુકની ફીહા હલાલન.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ શહેરમાં મારા માટે રહેઠાણ (શાંતિ) બનાવી દે અને મને અહીં હલાલ રોઝી અર્પણ કર.

૩.૨ મસ્જિદ-અલ-હરમમાં પ્રવેશની દુઆ

જ્યારે તમે મસ્જિદના દરવાજે પહોંચો, ત્યારે પહેલા જમણો પગ અંદર મૂકો અને આ દુઆ પઢો:

અરબી:

بِسْمِ اللّٰهِ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى رَسُوْلِ اللّٰهِ، اَللّٰهُمَّ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

ઉચ્ચાર: બિસ્મિલ્લાહી વસ્સલાતુ વસ્સલામુ અલા રસૂલિલ્લાહ, અલ્લાહુમ્મફ-તહ લી અબવાબા રહમતિક.

અર્થ: અલ્લાહના નામ સાથે, અને અલ્લાહના રસૂલ પર સલામ અને દુરૂદ હો. હે અલ્લાહ! મારા માટે તારી રહેમતના દરવાજા ખોલી નાખ.

૩.૩ કાબા પર પ્રથમ નજર પડતી વખતની દુઆ

જ્યારે પહેલીવાર પવિત્ર કાબા નજર સામે આવે, ત્યારે 'અલ્લાહુ અકબર' અને 'લા ઈલાહા ઈલ્લાલ્લાહ' પઢવું. આ એ સમય છે જ્યારે દુઆ કબૂલ થાય છે. તમે તમારી ભાષામાં ગમે તે માંગી શકો છો, પણ આ દુઆ પઢવી શ્રેષ્ઠ છે:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ زِدْ هٰذَا الْبَيْتَ تَشْرِيفًا وَتَعْظِيْمًا وَتَكْرِيْمًا وَمَهَابَةً

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઝિદ હાઝલ બૈતા તશરીફન વ તાઝીમન વ તકરીમન વ મહાબતં.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ ઘર (કાબા) ની શરાફત, મોટાઈ, ઈજ્જત અને રૂઆબમાં હજી વધારો કર.

૩.૪ કાબા સામે ઊભા રહીને ખાસ દુઆ

એક ખૂબ જ પ્રચલિત અને વ્યાપક દુઆ જે ઘણા વડીલો સૂચવે છે: ઉચ્ચાર: હે અલ્લાહ! આજ પછી હું જે પણ જાયઝ દુઆ માંગું, તે તું તારી રહેમતથી કબૂલ ફરમાવજે.

પ્રકરણ-૪ છે, જે સૌથી મહત્વનું છે. તવાફના સાતેય ચક્કરમાં અલગ-અલગ દુઆઓ પઢવી મુસ્તહબ (ઉત્તમ) છે. જો આ દુઆઓ યાદ ન રહે, તો તમે તસ્બીહ અથવા ચોથા કલમાનો પાઠ પણ કરી શકો છો.

પ્રકરણ ૪: કાબા પર પ્રથમ નજર અને તવાફ

તવાફ એટલે કાબાની આસપાસ સાત ચક્કર લગાવવા. દરેક ચક્કર 'હજરે અસ્વદ' થી શરૂ થાય છે અને ત્યાં જ પૂરો થાય છે.

૪.૧ તવાફની નિયત

તવાફ શરૂ કરતા પહેલા હજરે અસ્વદ સામે ઊભા રહીને આ મુજબ નિયત કરો:

"હે અલ્લાહ! હું તારા પવિત્ર ઘરના સાત ચક્કરનો તવાફ કરું છું, તું તેને મારા માટે સરળ કરી દે અને તેને કબૂલ ફરમાવ."

૪.૨ ઇસ્તિલામ (હજરે અસ્વદ તરફ હાથ કરવા)

ચક્કર શરૂ કરતી વખતે અને પૂરો કરતી વખતે હજરે અસ્વદ તરફ હથેળીઓ કરી આ દુઆ પઢો:

ઉચ્ચાર: બિસ્મિલ્લાહી અલ્લાહુ અકબર, વ લિલ્લાહિલ હમ્દ.

૪.૩ સાતેય ચક્કરની વિશિષ્ટ દુઆઓ

પ્રથમ ચક્કરની દુઆ:

"અલ્લાહુમ્મા ઇન્ની અસઅલુકા બિઇસ્મિકલ્લઝી યમ્શી બિહી અલા મૌજિલ માઇ..."

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તારા એ નામ દ્વારા માંગું છું જેનાથી પાણીના મોજાં પર ચાલી શકાય. તું મારી મુશ્કેલીઓ દૂર કર.

બીજા ચક્કરની દુઆ:

"યા વલેય્યલ મોઅમિનીન, યા ગા યતર રાજીન..."

અર્થ: હે મોમિનોના મદદગાર અને આશા રાખનારાઓના અંતિમ ઠેકાણા! મને દુનિયા અને આખેરતની ભલાઈ આપ.

ત્રીજા ચક્કરની દુઆ: "અલ્લાહુમ્મા ઇન્ની અઉઝુબિકા મિનશ શક્તિ વલ શિરકે વલ નિફાકે..."

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું શંકા, શિર્ક, પાખંડ અને ખરાબ ચરિત્રથી તારું રક્ષણ માંગું છું.

ચોથા ચક્કરની દુઆ:

"અલ્લાહુમ્માજ-અલહુ હજ્જન મબરૂરન વ સઅયન મશ્કૂરન..."

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ હજને મકબૂલ હજ બનાવ, આ કોશિશને સ્વીકાર્ય બનાવ અને મારા પાપો માફ કર.

પાંચમા ચક્કરની દુઆ:

"અલ્લાહુમ્મા ઇન્ની અસઅલુકા ઇમાનન દાઈમન વ કલ્બન ખાશેઅન..."

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તારી પાસે કાયમી ઈમાન, ડરવા વાળું દિલ અને ફાયદાકારક જ્ઞાન માંગું છું.

છઠ્ઠા ચક્કરની દુઆ:

"અલ્લાહુમ્મા ઇન્ની અસઅલુકા મિન ખૈરે મા સઅલકા મિન્હુ નબિયુકા મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ)..."

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તે તમામ ભલાઈ માંગું છું જે તારા નબી મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) એ માંગી હતી.

સાતમા ચક્કરની દુઆ:

"અલ્લાહુમ્મા અતિના ફિદુનિયા હસનતંવ વ ફિલ આખિરતી હસનતંવ..."

અર્થ: હે અલ્લાહ! અમને દુનિયામાં ભલાઈ આપ અને આખિરતમાં પણ ભલાઈ આપ અને અમને નરકની આગથી બચાવ.

૪.૪ રુકન-એ-યમાની અને હજરે અસ્વદ વચ્ચેની દુઆ

દરેક ચક્કરમાં જ્યારે તમે કાબાના ત્રીજા ખૂણે (રુકન-એ-યમાની) પહોંચો, ત્યારથી લઈને હજરે અસ્વદ સુધી આ દુઆ સતત પઢવી:

અરબી: رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

ઉચ્ચાર: રબ્બના આતિના ફિદુનિયા હસનતંવ વ ફિલ આખિરતી હસનતંવ વ કિના અઝાબન્નાર.

પ્રકરણ-૫, જે તવાફૂ પૂર્ણ કર્યા પછીની બે અત્યંત મહત્વપૂર્ણ સુન્નતો—મકામ-એ-ઈબ્રાહીમ પાસે નમાઝ અને પવિત્ર ઝમઝમનું પાણી—વિશે છે.

પ્રકરણ ૫: મકામ-એ-ઈબ્રાહીમ અને ઝમઝમ

તવાફૂના સાત ચક્કર પૂર્ણ કર્યા પછી, હાજીએ અલ્લાહનો આભાર માનવા માટે નમાઝ પઢવી જોઈએ અને હૃદયની શુદ્ધિ માટે ઝમઝમનું પાન કરવું જોઈએ.

૫.૧ મકામ-એ-ઈબ્રાહીમ પાસેની દુઆ

સાત ચક્કર પૂરા કરી જ્યારે તમે મકામ-એ-ઈબ્રાહીમ (તે પથ્થર જેમાં હજરત ઈબ્રાહીમ અલૈહિસ્સલામના પગના નિશાન છે) પાસે પહોંચો, ત્યારે આ આયત પઢવી:

અરબી:

وَاتَّخِذُوا مِنْ مَّقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى

ઉચ્ચાર: વત્તખિઝૂ મિમ મકામિ ઈબ્રાહીમ મુસલ્લા.

અર્થ: અને મકામ-એ-ઈબ્રાહીમને નમાઝ પઢવાની જગ્યા બનાવી લો. (નોંધ: અહીં બે રકાત 'વાજિબુલ તવાફ' નમાઝ પઢવી. જો ભીડ હોય તો મસ્જિદમાં ગમે ત્યાં પઢી શકાય છે. નમાઝ પછી જે પણ દુઆ માંગશો તે ઇન્શાઅલ્લાહ કબૂલ થશે.)

૫.૨ ઝમઝમનું પાણી પીતી વખતની દુઆ

નમાઝ અને દુઆથી ફી થઈને ઝમઝમ પીવા માટે જવું. કાબા તરફ મોઢું રાખી, ઊભા રહીને ત્રણ શ્વાસે ધરાઈને પાણી પીવું અને આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا وَاسِعًا، وَشِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્જી અસઅલુકા ઈલ્મન નાફિઅન, વ રિઝકન વાસિઅન, વ શિફાઅમ મિન કુલ્લી દા-ઈન.

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તારી પાસે ફાયદાકારક ઈલ્મ (જ્ઞાન), પુષ્કળ રોઝી (આજીવિકા) અને દરેક બીમારીમાંથી શિફા (સ્વાસ્થ્ય) માંગુ છું.

૫.૩ મુલ્તઝમ (Multazam) પાસેની દુઆ

જો શક્ય હોય અને ભીડ ન હોય, તો હજરે અસ્વદ અને કાબાના દરવાજાની વચ્ચેની દીવાલ જેને 'મુલ્તઝમ' કહેવાય છે, ત્યાં ચીપકીને દુઆ માંગવી. આ જગ્યા દુઆની કબૂલાત માટે જાણીતી છે. ત્યાં પઢવાની એક સુંદર દુઆ:

ઉચ્ચાર: યા અલ્લાહ! તું મારો રબ છે અને હું તારો બંદો છું. આ તારું ઘર છે. મેં મારા ગુનાઓનો એકરાર કર્યો છે, તો તું તારી રહેમતથી મને માફ કરી દે.

પ્રકરણ-૬, જે હજરત હાજરા (અલૈહિસ્સલામ) ના પવિત્ર સંઘર્ષની યાદમાં કરવામાં આવતી વિધિ 'સઈ' (સફા અને મરવા પહાડીઓ વચ્ચે ચાલવું) વિશે છે.

પ્રકરણ ૬: સફા અને મરવાની 'સઈ'

તવાફ અને ઝમઝમ પછી હાજી 'સઈ' માટે જાય છે. સઈ એટલે સફા પહાડીથી મરવા પહાડી વચ્ચે સાત ફેરા કરવા.

૬.૧ સઈની શરૂઆત (સફા પહાડી પર)

જ્યારે તમે સઈ શરૂ કરવા સફા પહાડીની નજીક પહોંચો, ત્યારે આ આયત પઢવી:

અરબી:

إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ

ઉચ્ચાર: ઈન્નસસફા વલ મરવતા મિન શઆઈરિલ્લાહ.

અર્થ: બેશક, સફા અને મરવા અલ્લાહની નિશાનીઓમાંથી છે. ત્યારબાદ કાબા તરફ મોઢું રાખીને હાથ ઉઠાવીને ત્રણ વાર "અલ્લાહુ અકબર" અને "લા ઈલાહા ઈલ્લાલ્લાહ" પઢવું અને ખુબ દુઆ માંગવી.

૬.૨ પહાડીઓ વચ્ચે ચાલતી વખતની દુઆ

સફાથી મરવા અને મરવા થી સફા જતી વખતે આ દુઆ સતત પઢવી સુન્નત છે: અરબી:

رَبِّ اغْفِرْ وَارْحَمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعَزُّ الْأَكْرَمُ

ઉચ્ચાર: રબ્બિગ-ફિર વર-હમ, ઈન્નકા અંતલ અ-અઝ્ઝુલ અકરમ.

અર્થ: હે મારા રબ! મને માફ કર અને મારા પર રહેમ કર, બેશક તું જ સૌથી વધુ ઈજ્જતવાળો અને સૌથી મોટો કરમ કરનારો છે.

૬.૩ લીલી લાઈટો (મિલાઈન અખઝરૈન) વચ્ચેની દુઆ

સફા અને મરવાની વચ્ચે એક જગ્યાએ ઉપર લીલી લાઈટો લાગેલી હોય છે. પુરુષોએ આટલું અંતર થોડું દોડીને પાર કરવાનું હોય છે. દોડતી વખતે આ દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મજ-અલ્હુ હજ્જન મબરૂરન, વ સઅયન મશ્કૂરન, વ ઝન્બન મગફૂરન.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ હજને મકબૂલ હજ બનાવ, આ દોડધામને (ઈબાદત તરીકે) સ્વીકાર્ય બનાવ અને મારા પાપોને માફ કર.

૬.૪ સઈ પૂર્ણ કરતી વખતની દુઆ

જ્યારે સાતમો ફેરો મરવા પહાડી પર પૂરો થાય, ત્યારે કાબા તરફ મોઢું કરીને ઊભા રહેવું અને અલ્લાહનો આભાર માનવો:

ઉચ્ચાર: હે અલ્લાહ! મારી આ ઈબાદત તારી બારગાહમાં કબૂલ ફરમાવ. મને અને મારા પરિવારને નેક રસ્તે ચલાવ અને આ યાત્રાને અમારા સફાઅત(મોક્ષ)નું સાધન બનાવ.

પ્રકરણ-૭, જે હજનો સૌથી પવિત્ર અને મુખ્ય હિસ્સો છે. આ દિવસોમાં માંગેલી દુઆઓ અલ્લાહની બારગાહમાં ક્યારેય ખાલી જતી નથી.

પ્રકરણ ૭: મિના અને અરાફાતનો દિવસ

હજની વિધિઓ ૮મી ઝુલ-હિજ્જાથી શરૂ થાય છે. આ દિવસોમાં હાજીએ દુનિયાદારી છોડીને માત્ર અલ્લાહના ઝિકમાં ડૂબેલા રહેવું જોઈએ.

૭.૧ મિના તરફ પ્રસ્થાનની દુઆ (૮મી ઝુલ-હિજ્જા)

જ્યારે તમે મક્કાથી મિના જવા નીકળો ત્યારે સતત તલ્બિયા (લબ્બૈક...) પઢતા રહેવું. મિના પહોંચીને આ દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા હાઝા મિના, ફમ્નુન અલય્યા બિમા મનન્તા અલા અવલિયા-ઈકા.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ મિના છે, તો તું મારા પર તે જ ઉપકાર કર જે તે તારા નેક બંદાઓ (ઓલિયાઓ) પર કર્યા છે.

૭.૨ અરાફાતના મેદાનમાં પ્રવેશની દુઆ (૯મી ઝુલ-હિજ્જા)

૯મી ઝુલ-હિજ્જાના દિવસે બપોરે અરાફાત પહોંચ્યા પછી આ દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઇલયકા તવજ્જહતુ, વ લિકા વજહિલ કરીમિ અરદતુ, ફજ-અલ ઝન્બી મગફૂરન વ હજ્જી મબરૂરન.

અર્થ: હે અલ્લાહ! મેં તારી જ તરફ ધ્યાન ધર્યું છે અને તારા જ પવિત્ર ચહેરા (રજા) ની ઈચ્છા કરી છે, તો તું મારા ગુનાઓ માફ કર અને મારી હજ કબૂલ ફરમાવ.

૭.૩ અરાફાતની સૌથી શ્રેષ્ઠ દુઆ (વુફફની દુઆ)

પયગંબર મોહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) એ ફરમાવ્યું છે કે અરાફાતના દિવસે પઢવામાં આવતી દુઆઓમાં આ સૌથી ઉત્તમ છે. બપોર પછી સૂર્યાસ્ત સુધી ઊભા રહીને આ કલામનો વારંવાર પાઠ કરવો:

અરબી:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

ઉચ્ચાર: લા ઈલાહા ઈલ્લાલ્લાહુ વહદહુ લા શરીકા લહુ, લહુલ મુલ્કુ વ લહુલ હમ્દુ વ હુવા અલા ફુલ્લી શૈયઈન કદીર.

અર્થ: અલ્લાહ સિવાય કોઈ પૂજ્ય નથી, તે એકલો છે, તેનો કોઈ ભાગીદાર નથી. બાદશાહી તેની જ છે અને તમામ પ્રશંસા તેને જ લાયક છે, અને તે દરેક વસ્તુ પર સમર્થ છે.

૭.૪ અરાફાતના મેદાનમાં અંગત દુઆ

અરાફાતમાં સૂર્યાસ્ત પહેલાં હાથ ઉઠાવીને રડતી આંખે અલ્લાહ પાસે પોતાની જરૂરિયાતો માંગવી. પયગંબર સાહેબ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ આ દુઆ પણ વારંવાર પઢતા:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની અસ-અલુકા ઈમાનન દાઈમન, વ કલ્બન ખાશે-અન, વ યકીનન સાદિકન.

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તારી પાસે હંમેશા રહેતું ઈમાન, તારાથી ડરતું હૃદય અને સાચો યકીન (ભરોસો) માંગુ છું.

પ્રકરણ-૮. અરાફાતથી નીકળ્યા પછી મુઝદલિફાનું રોકાણ એ હજની અત્યંત પવિત્ર અને અલ્લાહની રહમતોથી ભરેલી રાત છે.

પ્રકરણ ૮: મુઝદલિફા અને રાત્રિ રોકાણ

૯મી ઝુલ-હિજ્જાના સૂર્યાસ્ત પછી હાજીઓ અરાફાત છોડીને મુઝદલિફા તરફ રવાના થાય છે. અહીં રાત વિતાવવી એ સુન્નત-એ-મુઅક્કદા છે અને અહીં માંગેલી દુઆઓ અલ્લાહ અચૂક કબૂલ કરે છે.

૮.૧ મુઝદલિફામાં પ્રવેશતી વખતની દુઆ

જ્યારે તમે મુઝદલિફાની સરહદમાં પ્રવેશો ત્યારે આ દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની અસ-અલુકા અન તર્જુકની ફી હાઝલ મકાનિ જલ્મિ-અલ ખૈરે કુલ્લિહી.

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું તારી પાસે વિનંતી કરું છું કે તું મને આ સ્થાન પર તમામ પ્રકારની ભલાઈ અને નેકીઓ અર્પણ કર.

૮.૨ મગરીબ અને ઈશાની નમાઝ પછીની તસ્બીહ

મુઝદલિફા પહોંચીને મગરીબ અને ઈશાની નમાઝ એકસાથે (ઈશાના સમયમાં) પઢવી. નમાઝ પછી આ તસ્બીહનો પાઠ કરવો:

અરબી:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

ઉચ્ચાર: લા ઈલાહા ઈલ્લાલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર, વલા હૌલા વલા કુવ્વતા ઈલ્લા બિલ્લાહ.

અર્થ: અલ્લાહ સિવાય કોઈ પૂજ્ય નથી અને અલ્લાહ સૌથી મોટો છે. અલ્લાહની મદદ વગર ન તો પાપથી બચવાની શક્તિ છે, ન તો નેકી કરવાની તાકાત છે.

૮.૩ મશ-અરિલ હરામ (Mash'aril Haram) પાસેની દુઆ

કુરાનમાં અલ્લાહે આ જગ્યાએ ઝિક્ર કરવાનો આદેશ આપ્યો છે. ૧૦મી ઝુલ-હિજ્જાની ફજરની નમાઝ પછી સૂર્યોદય પહેલાં ઉભા રહીને આ મુજબ દુઆ માંગવી:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા કમા વક્ફફતની ફીહી વ અરૈતની ઈય્યાહુ, ફજ-અલની મિમ-મન દ-આકા ફ-અજબ્તહુ.

અર્થ: હે અલ્લાહ! જેવી રીતે તેં મને અહીં ઉભો રાખ્યો અને મને આ સ્થળ બતાવ્યું (દર્શન કરાવ્યા), તેવી જ રીતે મને તે લોકોમાં સામેલ કર જેમણે તને પોકાર્યો અને તેં તેમની દુઆ કબૂલ કરી.

૮.૪ મુઝદલિફાની રાત્રિની અંગત દુઆ

આ રાતને "શબ્-એ-મુઝદલિફા" કહેવામાં આવે છે. અહીં ખુલ્લા આકાશ નીચે સુતી વખતે અને જાગતી વખતે આ દુઆ પઢતા રહેવું:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા ઈન્ની અઉઝુબિકા મિનલ કુફ્રે વલ ફક્રે વ અઝાબિલ કબ્રે.

અર્થ: હે અલ્લાહ! હું કુફ્ર (નાસ્તિકતા), ગરીબી અને કબરના અઝાબ (દુઃખ) થી તારું રક્ષણ માંગુ છું.

પ્રકરણ-૯, જે ૧૦મી ઝુલ-હિજ્જા (ઈદના દિવસ) ની મહત્વની વિધિઓ—શૈતાનને કાંકરી મારવી, કુરબાની કરવી અને એહરામ ખોલવા—વિશે છે.

પ્રકરણ ૯: રમી (કાંકરી મારવી) અને કુરબાની

૧૦મી ઝુલ-હિજ્જાનો દિવસ હાજીઓ માટે ખૂબ જ વ્યસ્ત અને પરીક્ષાનો દિવસ હોય છે. આ દિવસે શૈતાનને પરાસ્ત કરવાનો અને અલ્લાહની રાહમાં કુરબાની આપવાનો ઉમંગ હોય છે.

૯.૧ શૈતાનને કાંકરી મારતી વખતની દુઆ (રમી)

જ્યારે તમે મિનામાં જમરાત (શૈતાન) ને કાંકરી મારો, ત્યારે દરેક કાંકરી ફેંકતી વખતે આ દુઆ પઢવી: અરબી:

بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُ أَكْبَرُ، رَغْمًا لِلشَّيْطَانِ وَرِضًا لِلرَّحْمَنِ

ઉચ્ચાર: બિસ્મિલ્લાહી અલ્લાહુ અકબર, રગમન લિશ-શૈતાન વ રિયાન લિર-રહેમાન.

અર્થ: અલ્લાહના નામ સાથે, અલ્લાહ સૌથી મોટો છે. આ શૈતાનને અપમાનિત કરવા માટે અને રહેમાન (અલ્લાહ) ને રાજી કરવા માટે છે.

૯.૨ કુરબાની કરતી વખતની દુઆ

શૈતાનને કાંકરી માર્યા પછી હાજી કુરબાની કરે છે (અથવા કુરબાનીની કુપન કપાવે છે). જો તમે પોતે કુરબાની કરતા હોવ અથવા ત્યાં હાજર હોવ, તો આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

اللَّهُمَّ مِنْكَ وَإِلَيْكَ، اللَّهُمَّ تَقَبَّلْ مِنِّي

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા મિન્કા વ ઇલૈક, અલ્લાહુમ્મા તકબ્બલ મિન્ની.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ (કુરબાની) તારા તરફથી મળેલી નિયામત છે અને તારા જ માટે છે. હે અલ્લાહ! તું મારી તરફથી આ કબૂલ ફરમાવ.

૯.૩ હલક (માથું મુંડાવતી) વખતની દુઆ

કુરબાની પછી પુરુષો માથું મુંડાવે છે (હલક) અથવા વાળ કપાવે છે (તકસીર). વાળ કપાવતી વખતે આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُحْسِنِيْنَ وَالْمُفْسِرِيْنَ

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મગ-ફિર લિલ્-મુહલ્લિકીન વલ-મુક્સિરીન.

અર્થ: હે અલ્લાહ! માથું મુંડાવનારાઓને અને વાળ ટૂંકા કરાવનારાઓને માફ કરી દે.

૯.૪ તવાફ-એ-ઝિયારત માટે જતી વખતની દુઆ

એહરામ ખોલીને સામાન્ય કપડાં પહેર્યા પછી હાજી 'તવાફ-એ-ઝિયારત' માટે કાબા જાય છે.

રસ્તામાં આ શુક્રાનાની દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: અલ્હમ્ફુલિલ્લાહિલ્લઝી બલ્લગની હાઝલ મકાન, અલ્લાહુમ્મા ઝિદની ઈમાનન વ યકીનન.

અર્થ: તમામ પ્રશંસા તે અલ્લાહ માટે છે જેણે મને આ પવિત્ર સ્થાન સુધી પહોંચાડ્યો. હે અલ્લાહ! મારા ઈમાન અને યકીનમાં વધારો કર.

પ્રકરણ-૧૦. આ પ્રકરણ હજની અંતિમ વિધિ અને અલ્લાહના ઘરથી વિદાય લેતી વખતની અત્યંત ભાવુક ક્ષણો વિશે છે.

પ્રકરણ ૧૦: તવાફ-એ-વિદા (વિદાયની દુઆઓ)

જ્યારે હાજી પોતાની તમામ વિધિઓ પૂર્ણ કરી મક્કા મુકર્રમાથી વિદાય લે છે, ત્યારે તે છેલ્લી વાર કાબાનો તવાફ કરે છે. આને 'તવાફ-એ-વિદા' કહેવામાં આવે છે. આ સમયે બંદો પોતાના માલિકથી છૂટો પડતા જે વિરહ અનુભવે છે, તે આ દુઆઓમાં છલકાય છે.

૧૦.૧ તવાફ-એ-વિદાની નિયત

કાબાની છેલ્લી પરિક્રમા શરૂ કરતી વખતે આ મુજબ નિયત કરવી:

"હે અલ્લાહ! હું તારા પવિત્ર ઘરના વિદાય તવાફ (તવાફ-એ-વિદા) ની નિયત કરું છું, તું તેને મારા માટે સરળ કર અને કબૂલ ફરમાવ."

૧૦.૨ તવાફ-એ-વિદા દરમિયાન પઢવાની દુઆ

વિદાય તવાફના ચક્કર દરમિયાન હૃદયની ગહરાઈથી આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

اَللّٰهُمَّ لَا تَجْعَلْ هَذَا اٰخِرَ الْعَهْدِ بَيْنِكَ الْحَرَامِ

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા લા તજ-અલ હાઝા આખિરલ અહદિ બિબૈતિકલ હરામ.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ હાજરીને તારા પવિત્ર ઘરની છેલ્લી હાજરી ન બનાવતો (મને ફરી ફરી બોલાવજે).

૧૦.૩ કાબાના ઉંબરે (હરમથી વિદાય લેતી વખતની) દુઆ

જ્યારે તમે મસ્જિદ-અલ-હરમથી બહાર નીકળવા તૈયાર હોવ, ત્યારે કાબા તરફ મોઢું રાખી, આંખમાં આંસુ સાથે આ હૃદયદ્રાવક દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: "હે અલ્લાહ! આ તારું ઘર છે અને હું તારો ગુલામ છું. તેં મને અહીં બોલાવ્યો, તેં મને તારી વિધિઓ કરવાની શક્તિ આપી, એ તારો ઉપકાર છે. જો તેં મારું કાર્ય કબૂલ કર્યું હોય, તો મારા પર તારી કૃપા વધારી દે, અને જો હજી કબૂલ ન થયું હોય, તો તારી રહેમતના નામે મને માફ કરી દે અને સ્વીકારી લે."

૧૦.૪ વતન વાપસી (પાછા ફરતી) વખતની દુઆ

જ્યારે તમે મક્કાથી નીકળી તમારા દેશ કે શહેર તરફ રવાના થાઓ, ત્યારે પયગંબર સાહેબ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમની આ સુન્નત દુઆ પઢવી:

અરબી:

اَيُّوْنَ تَائِيُوْنَ عَابِدُوْنَ لِرَبِّنَا حَامِدُوْنَ

ઉચ્ચાર: આઈબૂન, તાઈબૂન, આબિદૂન, લિરબ્બિના હામિદૂન.

અર્થ: અમે પાછા ફરી રહ્યા છીએ, તૌબા (પસ્તાવો) કરતા, ઈબાદત કરતા અને અમારા રબની પ્રશંસા કરતા.

પ્રકરણ-૧૧. મક્કાની મુસાફરી બાદ હાજી જ્યારે પયગંબર મોહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) ના પવિત્ર શહેર મદીના મુનવ્વરામાં પગ મૂકે છે, ત્યારે તેના અખલાક અને અદબમાં સો ગણો વધારો થઈ જવો જોઈએ.

પ્રકરણ ૧૧: મદીના મુનવ્વરા અને સલામ

મદીના એ રહેમતનું શહેર છે. અહીં પ્રવેશતી વખતે એ વાતનો ખ્યાલ રાખવો કે તમે તે હસ્તીના મહેમાન છો જેમને અલ્લાહે 'રહેમતુલ લિલ આલમીન' (તમામ જગત માટે રહેમત) બનાવીને મોકલ્યા છે.

૧૧.૧ મદીના શરીફના દર્શન થતી વખતની દુઆ

જ્યારે દૂરથી મદીના મુનવ્વરાના મકાનો અથવા મસ્જિદ-એ-નબવીનો લીલો ગુંબજ દેખાય, ત્યારે અત્યંત પ્રેમથી દરુદ શરીફ પઢવું અને આ દુઆ માંગવી:

ઉચ્ચાર: અલ્લાહુમ્મા હાઝા હરમુ રસૂલિકા, ફજ-અલહુ લી વિકાયતમ મિનન્નાર વ અમાનમ મિનલ અઝાબ.

અર્થ: હે અલ્લાહ! આ તારા રસૂલનો હરમ (પવિત્ર સરહદ) છે, તો તું તેને મારા માટે નરકની આગથી બચાવનું સાધન અને અઝાબથી સુરક્ષાનું ઠેકાણું બનાવી દે.

૧૧.૨ મસ્જિદ-એ-નબવીમાં પ્રવેશની દુઆ

અત્યંત નમ્રતા સાથે, સુગંધ લગાવીને, જમણો પગ પહેલાં મૂકીને મસ્જિદમાં દાખલ થવું અને આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

بِسْمِ اللَّهِ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ، اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ

ઉચ્ચાર: બિસ્મિલ્લાહી, અલ્લાહુમ્મા સલ્લી અલા મુહમ્મદિન, અલ્લાહુમ્મફ-તહ લી અબવાબા રહમતિક.

અર્થ: અલ્લાહના નામ સાથે, હે અલ્લાહ! મુહમ્મદ (સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમ) પર રહેમત નાઝિલ ફરમાવ. હે અલ્લાહ! મારા માટે તારી રહેમતના દરવાજા ખોલી નાખ.

૧૧.૩ રોઝા મુબારક (પયગંબર સાહેબ સલ્લલ્લાહુ અલયહી વસલ્લમની મઝાર) પર સલામ

જ્યારે તમે સોનેરી જાળીઓ (મુવાજહા શરીફ) ની બરાબર સામે ઊભા રહો, ત્યારે નીચી નજરે અને અત્યંત ધીમા અવાજે આ સલામ પેશ કરવી:

અરબી:

اَلْسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا رَسُوْلَ اللهِ، اَلْسَّلَامُ عَلَیْكَ يَا نَبِیَّ اللهِ

ઉચ્ચાર: અસ્સલામુ અલયકા યા રસૂલલ્લાહ, અસ્સલામુ અલયકા યા નબિય્યલ્લાહ.

અર્થ: તમારા પર સલામ હો હે અલ્લાહના રસૂલ! તમારા પર સલામ હો હે અલ્લાહના નબી! (નોંધ: અહીં જો કોઈએ તમને સલામ પહોંચાડવાનું કહ્યું હોય તો આ મુજબ કહેવું: "અસ્સલામુ અલયકા યા રસૂલલ્લાહ મિન (ફલાણા વ્યક્તિનું નામ)... તે આપને સલામ કહે છે.")

૧૧.૪ હજરત અબુ બક અને હજરત ઉમર ((રદીઅલ્લાહો અનહુ) ને સલામ

પયગંબર સાહેબની સલામ પછી થોડા જમણી તરફ ખસીને આ મુજબ સલામ પઢવી:

- હજરત અબુ બક સિદ્દીક ((રદીઅલ્લાહો અનહુ) માટે:

અસ્સલામુ અલયકા યા ખલીફતા રસૂલિલ્લાહ.

- હજરત ઉમર ફારૂક ((રદીઅલ્લાહો અનહુ) માટે:

અસ્સલામુ અલયકા યા અમીરલ મોઅમિનીન.

અંતિમ પ્રકરણ-૧૨. આ પ્રકરણમાં એવી દુઆઓનો સમાવેશ છે જે હજ અને ઉમરાહની સફર દરમિયાન શારીરિક અને માનસિક શાંતિ માટે તેમજ ઈબાદતમાં એકાગ્રતા લાવવા માટે ગમે ત્યારે પઢી શકાય છે.

પ્રકરણ ૧૨: મસ્નૂન દુઆઓ અને વઝીફા

હજ અને ઉમરાહની મુસાફરીમાં માત્ર નક્કી કરેલી વિધિઓ જ નહીં, પરંતુ ખાલી સમયમાં પણ અલ્લાહનો ઝિક્ર કરતા રહેવું જોઈએ. નીચેની દુઆઓ મુશ્કેલી નિવારણ અને સવાબ કમાવવા માટે શ્રેષ્ઠ છે.

૧૨.૧ ઇમાનની સલામતી માટેની દુઆ

આખી સફર દરમિયાન આ દુઆ પઢતા રહેવું જેથી આપણું મન ભટક્યા વગર ઈબાદતમાં લાગેલું રહે:

અરબી:

يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ ثَبِّتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ

ઉચ્ચાર: યા મુક્લિબલ કુબૂલિ સબ્બિત કલ્બી અલા દીનિક.

અર્થ: હે દિલને ફેરવવાવાળા (અલ્લાહ)! મારા દિલને તારા દીન (ધર્મ) પર મજબૂતીથી સ્થાપિત રાખ.

૧૨.૨ મુશ્કેલી અને થાક દૂર કરવાની દુઆ

હજ દરમિયાન જ્યારે શારીરિક થાક લાગે અથવા કોઈ કામ અધરું લાગે, ત્યારે આ દુઆ પઢવી:

અરબી:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ

ઉચ્ચાર: હસ્બુનલ્લાહુ વ નિઅ-મલ વકીલ.

અર્થ: અમારા માટે અલ્લાહ પૂરતો છે અને તે શ્રેષ્ઠ કાર્યસાધક (મદદગાર) છે.

૧૨.૩ ગુનાઓની માફી માટે શ્રેષ્ઠ ઇસ્તિગ્ફાર

હરમેન શરીફેનમાં બેઠા હોવ ત્યારે આ ટૂંકી પણ શક્તિશાળી દુઆનો પાઠ કરતા રહેવું:

અરબી:

أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ وَأَتُوبُ إِلَيْهِ

ઉચ્ચાર: અસ્તગફિરુલ્લાહલ્લઝી લા ઈલાહા ઈલ્લા હુવલ હય્યુલ કય્યૂમુ વ અતૂબુ ઈલયહિ.

અર્થ: હું અલ્લાહ પાસે માફી માંગુ છું, જેના સિવાય કોઈ પૂજ્ય નથી, જે જીવંત છે અને દરેક વસ્તુને સંભાળનાર છે, અને હું તેની જ તરફ પસ્તાવો (તૌબા) કરું છું.

૧૨.૪ મક્કા અને મદીનાના મુકદ્દસ સ્થળો અને ઐતિહાસિક કબ્રસ્તાનોની ઝિયારત હજ અથવા ઉમરાહની પવિત્ર સફર દરમિયાન મક્કા અને મદીનાના ઐતિહાસિક સ્થળોની મુલાકાત લેવી એ ઈમાનને તાજગી આપનારો અનુભવ છે. આ સ્થળોમાં પવિત્ર મસ્જિદો અને પહાડોની સાથે સાથે ત્યાંના ઐતિહાસિક કબ્રસ્તાનોનું પણ વિશેષ મહત્વ છે, જ્યાં ઇસ્લામના મહાન વિભૂતિઓ પોઢેલી છે. મક્કા મુકર્રમાની ઝિયારત અને જન્નતુલ મુઅલ્લા મક્કાની ઝિયારતમાં પહાડોનું અનેરું મહત્વ છે. જબલ-એ-નૂર પર આવેલી 'હીરા ગુફા' એ સ્થાન છે જ્યાં પ્રથમ વહી ઉતરી હતી, જ્યારે જબલ-

એ-સૌર એ પહાડ છે જેણે હિજરત વખતે નબી ﷺને આશરો આપ્યો હતો. મક્કાનું સૌથી પવિત્ર કબ્રસ્તાન 'જન્નતુલ મુઅલ્લા' છે. આ કબ્રસ્તાન હરમ શરીફથી થોડે જ દૂર મરવા પહાડની દિશામાં આવેલું છે. અહીં ઉમ્મુલ મોમિનીન હઝરત ખદીજા ((રદીઅલ્લાહો અનહા)), નબી ﷺના પુત્ર હઝરત કાસિમ અને અન્ય પૂર્વજોની મઝાર આવેલી છે. પ્રવાસીઓ અહીં ચાલીને જઈ શકે છે અને બહારથી દુઆ કરી શકે છે. આ ઉપરાંત હજની યાદો તાજી કરવા માટે મિના, મુઝદલિફા અને અરાફાતના મેદાનોની મુલાકાત પણ લેવી જોઈએ. મદીના મુનવ્વરાની ઊંચારત અને જન્નતુલ બકી મદીનામાં ઊંચારતની શરૂઆત મસ્જિદ-એ-કુબા થી કરવી જોઈએ, જ્યાં બે રકાત નમાઝ પઢવાથી એક ઉમરાહનું પુણ્ય મળે છે. મદીનાનું સૌથી પ્રસિદ્ધ અને પવિત્ર કબ્રસ્તાન 'જન્નતુલ બકી' છે, જે મસ્જિદ-એ-નબવીની બિલકુલ પાછળ આવેલું છે. આ તે ભાગ્યશાળી જગ્યા છે જ્યાં હજારો સહાબા-એ-કિરામ, અહલે બૈત, નબી ﷺની પવિત્ર પત્નીઓ અને પુત્રીઓ આરામ કરી રહ્યા છે. ફજરની નમાઝ પછી આ કબ્રસ્તાન પુરુષો માટે ખોલવામાં આવે છે, જ્યાં જઈને સલામ પેશ કરી શકાય છે. આ સિવાય મદીનામાં જબલ-એ-ઉદુદ ની મુલાકાત લેવી અનિવાર્ય છે. આ પહાડની તળેટીમાં જંગ-એ-ઉદુદના શહીદોનું કબ્રસ્તાન (શુહદા-એ-ઉદુદ) છે, જેમાં હઝરત અમીર હમઝા ((રદીઅલ્લાહો અનહુ) ની મઝાર મુખ્ય છે. મદીનામાં ફરવા માટે ટેક્સી ઉપરાંત 'સિટી સાઈટસીઈંગ' બસ ખૂબ જ અનુકૂળ છે. પ્રવાસીઓ માટે ખાસ વ્યવહારુ માર્ગદર્શન યાત્રિકોએ નોંધ લેવી જોઈએ કે 'નુસૂક' (Nusuk) એપ મુખ્યત્વે રિયાઝુલ જન્નાહની પરમિટ માટે છે, પરંતુ ઐતિહાસિક સ્થળો અને કબ્રસ્તાનોની મુલાકાત માટે કોઈ પરમિટની જરૂર નથી. કબ્રસ્તાનોમાં ફોટોગ્રાફી કે વીડિયોગ્રાફીની સખત મનાઈ હોય છે, તેથી ત્યાં અદબ જાળવવી ખૂબ જરૂરી છે. ઊંચારત માટે સવારનો સમય (સૂર્યોદય પછી) સૌથી શ્રેષ્ઠ છે કારણ કે ત્યારે વાતાવરણ શાંત અને ઠંડુ હોય છે. મોટાભાગના ટેક્સી ડ્રાઈવરો જ ગાઈડ તરીકે સ્થળોનો ઇતિહાસ સમજાવતા હોય છે, જે પ્રવાસીઓ માટે મુસાફરી સરળ બનાવે છે. આ પવિત્ર સ્થાનોની મુલાકાત લેતી વખતે દરેક સ્થળનું ધાર્મિક અને ઐતિહાસિક મહત્વ જાણીને જવું જોઈએ, જેથી સફરનો ખરો હેતુ સિદ્ધ થઈ શકે.

૧૨.૫ મુસાફરીથી પરત ફરતી વખતની સુન્નત

જ્યારે તમારી સફર પૂરી થાય અને તમે તમારા ઘરના આંગણે પહોંચો, ત્યારે આ આભારની દુઆ પઢવી:

ઉચ્ચાર: "લકુલ્લ હમદુ યા અલ્લાહ! તેં મને સહી-સલામત તારા ઘરની મુલાકાત કરાવી અને પાછો લાવ્યો. મારી આ હાજરીને તારી બારગાહમાં કબૂલ રાખજે અને મારા પરિવાર માટે આ મુસાફરીને મકબૂલ બનાવજે."

"લબ્બૈક અલ્લાહુમ્મા લબ્બૈક, લબ્બૈક લા શરીફા લકા લબ્બૈક..."

હાજી માટેનું અંતિમ ચેકલિસ્ટ (Checklist)

- પાસપોર્ટ, વિઝા અને ફ્લાઇટ ટિકિટ.
- એહરામની ૨ જોડી અને એહરામ બેલ્ટ.
- આરામદાયક ચપ્પલ (એડી ખુલ્લી હોય તેવા).
- જરૂરી દવાઓ (પેઇનકિલર, પાચન અને તાવ માટે).
- સુગંધ વગરનો સાબુ, પેસ્ટ અને વેસેલિન.
- છત્રી, પાવર બેંક અને ચાર્જર.
- સૂકો નાસ્તો (બિસ્કિટ, ખજૂર, ડ્રાય ફ્રૂટ્સ).

મહત્વના સંપર્ક નંબરો (Important Contacts)

(સફરદરમિયાન કટોકટીના સમયે કામ લાગશે)

- સાઉદી પોલીસ: 999
- એમ્બ્યુલન્સ: 997
- ટ્રાફિક પોલીસ: 993

ખાસ વિનંતી:

પવિત્ર હરમૈન શરીફૈનની મુલાકાત દરમિયાન જ્યારે આપ અલ્લાહની બારગાહમાં દુઆ માટે હાથ ઉઠાવો, ત્યારે આ કિતાબ તૈયાર કરનારા, છપાવનારા અને જે લોકોએ આ કાર્યમાં સહયોગ આપ્યો છે, તેમને અને તેમના પરિવારને પણ આપની નેક દુઆઓમાં ખાસ યાદ રાખશો. અલ્લાહ આપની હજ અને ઉમરાહ કબૂલ ફરમાવે. આમીન.

પીર સૈયદ ઈશાકમિયાં અલઅબ્બાસી અલહાશિમી

ખાનકાહ-એ-આલિયા

નકશબંદીયા-ચિશ્તિયા-સાબિરીયા-અશરફીયા,

તયબાહ ટાઉનશિપ, ભુજ કચ્છ